

1940.

іскри ільчі

19 № 40

НОВЫЯ СОВЕЦКІЯ РЭСПУБЛІКІ

На сёмай сесіі Вярхоўнага Савета СССР, якая адбывалася з першага па восьмае жніўня гэтага года, былі прыняты ў састаў Савецкага Саюза тры прыбалтыйскія савецкія рэспублікі — Літва, Латвія і Эстонія, Бесарабія і Паўночная частка Букавіны.

Працоўныя гэтых рэспублік разам з працоўным народам усёй Расіі змагаліся за ўладу Саветаў. Вялікая Кастрычніцкая Соцыялістычная рэвалюцыя перамагла. Савецкая ўлада была таксама ў Літве, Латвіі, Эстоніі і Бесарабіі, але нядоўга яна там існавала. Контррэвалюцыйныя банды, пры дапамозе капіталістаў іншых краін і здраднікаў, узялі ўладу ў свае рукі. І пачалася тады крывавая расправа. Лепшыя людзі былі кінуты ў турмы, сасланы на катаргу, забіты.

Пад мудрым кіраўніцтвам камуністычнай партыі і дарагога таварыша Сталіна расла і квітнела наша цудоўная радзіма, а народам прыбалтыйскіх краін і Бесарабіі жылося цяжка. Не клапаціліся аб народзе іх гаспадары. Лепшыя землі, заводы, фабрыкі належалі памешчыкам і капіталістам. А па вуліцах хадзілі тысячы абарваных, галодных беспрацоўных. Калі яны не

маглі заплаціць за кватэру — іх выганялі на вуліцу, за няўплату налогу — гаспадарка сям'іна прадавалася. Бязрадасна раслі дзеці працоўных. Не ўсе маглі вучыцца. Школы былі для іх недаступнымі, бо за гэта трэба было многа плаціць.

Так 22 года задыхаліся працоўныя Прыбалтыйскіх краін і Бесарабіі пад панскім гнётам, але мары аб савецкай уладзе жылі ў народзе. З надзеяй пазіралі яны на Савецкі Саюз.

У мінулым годзе паміж Савецкім Саюзам і прыбалтыйскімі краінамі быў заключан дагавор аб узаемадапамозе. Гэта значыць, што Савецкі Саюз і прыбалтыйскія краіны не павінны заяваць паміж сабой, а калі якая-небудзь іншая дзяржава нападзе на адну з іх, то ўсе краіны, заключыўшыя дагавор, павінны былі-б разам абараняцца. Савецкі Саюз акуратна выконваў свае абавязальствы, а ўрады прыбалтыйскіх краін дагавор не выконвалі. Яны распаўсюджвалі хлусню аб Савецкім Саюзе і хацелі ўцягнуць прыбалтыйскія і іншыя народы ў вайну з намі. Мудрая Сталінская знешняя палітыка не дазволіла ім гэта рабіць. Для забяспечання поўнага

выканання дагавора былі ўведзены часткі Чырвонай арміі.

Працоўныя радысна сустрэлі чырвоных байцоў і рапшылі больш ніколі з імі не разлучацца. Яны абралі новыя ўрады і паслалі сваіх дэпутатаў у Маскву, у Вярхоўны Савет СССР прасіць, каб прынялі іх у дружную сям'ю савецкіх народаў. Вярхоўны Савет СССР задаволіў іх просьбу: Літва, Латвія і Эстонія сталі савецкімі соцыялістычнымі рэспублікамі, неадрыўнай часткай Вялікага Савецкага Саюза.

Бесарабія таксама заўсёды належала Расіі. Карыстаючыся нашай ваеннай слабасцю ў час грамадзянскай вайны — румынскія капіталісты адабралі яе ад нас, а цяпер калі наша краіна стала магутнейшай у свеце дзяржавай — мы прапанавалі румынскаму ўраду звярнуць нам Бесарабію і Паўночную Букавіну і румынскі ўрад вымушан быў згадзіцца.

З Бесарабіі і быўшай Малдаўскай АССР утварылася саюзная Малдаўская Савецкая Соцыялістычная рэспубліка. Вызваленыя раёны Паўночнай Букавіны — належаць цяпер Украінскай ССР.

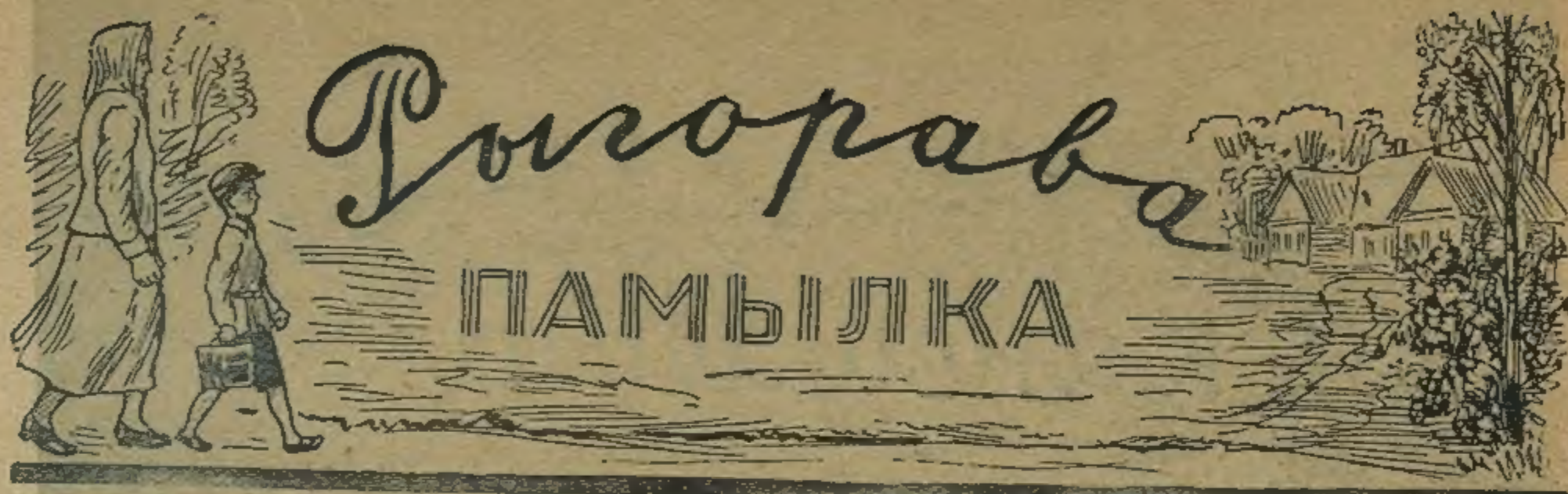

Рис. А. АСТАПОВІЧА

Мы ідзем да рэчкі...
З намі па дарозе
З поўначы сцюдзёны
Подых весярка.
І пад ім на воды
Ліст раняюць лозы,
І шуміць маркотна
Нашая рака.
Чуе—скора лёдам
Будзе ўся адзета,
На палях закружаць
Белыя снягі...
Да спаткання-ж, рэчка!
Да другога лета,
Дарагія пушчы,
Нівы і лугі!
Заўтра нам у школу...
За сталы, за парты
Сядзем мы па класах,
Будзем працаваць,
Будзем весяліцца
І вучыцца ўпарта,
Будзем вечарамі
Лета ўспамінаць.

Якуб КОЛАС М. Горькай

Рыс. А. АСТАПОВІЧА

Рыгорка—хлопчык здольны, бойкі і вельмі ганарысты, хаця яму ўсяго восем год. Ён не любіць, як іншыя гарэзнікі яго ўзросту, крыўдзіць слабейшых, але затое і сам не даецца ў крыўду.

Калі надыйшла залацістая восень, Рыгорку адвялі ў школу.

Дзень быў яркі, сонечны і цёплы. Вера-снёўскае паветра пахла ап'яняючай све-жасцю. У грудзях адчувалася нейкая лёг-касць і трывожная радасць. Хацелася бе-гаць, сваволіць, але першы дзень заня-ткаў заўсёды прымушаў вучняў трымацца, як у гасцях. Усе былі апрануты па-свя-точнаму: чысценька і прыгожа. Адчувалі

сябе шчасліва і весела. Кожнаму хацелася паказаць свае абноўкі і веды, набытыя за лета. Больш усіх гэта рупіла Рыгорку, які ад радасці не мог уседзець на месцы і пры кожным запытанні настаўніцы па-дымаў руку. Але настаўніца выклікала іншых вучняў і не звяртала на яго ніякай увагі. Гэта вельмі крыўдзіла хлопчыка. Чорныя яго вочкі гарэлі, як вугалькі, і смуглыя шчокі сарамліва ружавелі.

Невядома, чым-бы скончыўся першы дзень заняткаў для Рыгоркі, калі-б настаў-ніца не выклікала яго чытаць. Здарылася гэта на апошнім уроку, якраз тады, калі хлопчык страціў усякую надзею визна-чыцца. Спачатку ён заікаўся і ледзь чы-таў; здавалася, нехапала паветра ў чы-стым і светлым пакоі, але хутка трывога ўляглася і ён з захапленнем прачытаў некалькі старонак. Настаўніца з срабры-стымі скронямі, клапатлівая і строгая жанчына, доўга глядзела на Рыгорку сваімі ласкавымі вачыма, а потым прамо-віла:

— Сядай, прыдзецца перавесці ў другі клас...

Хлопчык не ведаў, што рабіць, стаяў і чакаў чагосьці, пакуль настаўніца не ска-зала больш строга:

— Ідзі і сядай на месца.

Гэта канчаткова збянтэжыла хлопчыка. Ён пайшоў і ціхенька сеў за сваю нядаўна пафарбаваную парту, на якой яго прыя-цель Яша паспеў ужо напісаць сваё імя.

Толькі на другі дзень хлопчык зразу-меў, у чым справа. Яго перавялі ў другі клас. Радасці не было канца. Хацелася яшчэ больш бегаць і сваволіць, але пры-

Прывітаўшыся, яна запытала:

— Як здароўе хлопчыка?

— Нічога, дзякую, стараецца, — адказала Рыгорава маці, усаджваючы настаўніцу.

У хаце было чыста і акуратна. На вокнах віселі прыгожыя фіранкі, на сталі ляжаў чысты, белы абрус. Настаўніца акінула ўсё вокам і засталася здаволенай чыстотой і гасціннасцю гаспадыні, якая была таксама ўдзячна Лідзіі Петроўне за прыхільнасць сыночка да навукі.

Хлопчыка якраз не было дома. Дзве жанчыны доўга гутарылі паміж сабой і толькі на развітанне настаўніца запытала:

— Калі-ж хлопчык прыедзе ў школу?

— Як у школу, а хіба ён не ходзіць?

— Не ходзіць, мне перадалі, што ён захварэў.

— Што вы, мая даражэнькая!..

У гэты момант уляцеў у хату вясёлы і радасны Рыгорка. Дзед Халім пахваліў яго за напісаныя дашчэчкі для маладых прышчэпаў у садзе. Цяпер з яго больш не будуць кніць. Але ўбачыўшы настаўніцу, ён гатоў быў праваліцца ад сораму праз зямлю. Хацеў кінуцца за дзверы, але маці затрымала. Прышлося ва ўсім прызнацца.

ходзілася стрымлівацца: цяпер ён у другім класе.

Першыя дні заняткаў ішлі добра. Рыгорка заўсёды прыходзіў у школу падрыхтаваным. Адказваў урокі смела і выразна. Настаўніца другога класа Лідзія Петроўна не магла ім нахваліцца і ставіла Рыгорку ў прыклад іншым вучням. Але хутка выявілася адна цікавая акалічнасць. Хлопчык умеў чытаць і не мог пісаць. Замест прапісных літар выходзілі друкаваныя або нейкія нязграбныя крывулькі.

Лідзія Петроўна, не ведаючы ў чым справа, пасля правяркі пісьмовых прац паказала яго сшытак усяму класу, сказаўшы:

— Хіба так пішуць? Адны выкрунтасы, прачытаць нават нельга.

Хлопчык, пачырванеўшы, як печаны рак, маўчаў. Яму было вельмі сорамна, ён ледзь дасядзеў да канца заняткаў. А на другі дзень зусім не з'явіўся ў школу. Ён рашыў навучыцца пісаць сам. Кожную раніцу хлопчык акуратна сабіраў свае кніжкі і сшыткі і ішоў на цэлы дзень куды-небудзь у патайнае месца. Там, схаваным, ад усіх, ён вучыўся пісаць.

Вечарам, калі вучні прыходзілі са школы, Рыгорка таксама вяртаўся дамоў. Цяпер ён не хадзіў да таварышоў, а сядзеў да позняй ночы і ўсё пісаў і пісаў.

Невядома, як доўга цягнулася-б гэтая гісторыя, каб аднаго разу адвячоркам не прышла да іх настаўніца.

Як мужыкі пабілі пана

Т. Гарбуноў

На высокім берагу Нёмана стаяў прыгожы палац. У тым палацы жыў вельмі багаты пан. Пан любіў слухаць казкі. Усе яго служкі і парабкі, апрача работы, павінны былі па вечарах расказваць пану казкі.

Пан чуў многа казак. І большасць з іх яму не падабалася. Усе казкі былі падобны адна на другую: у іх гаварылася аб крутых норавах паноў, аб хітрыках чыноўнікаў, аб папах-ілгунах. У казках беднякі заўсёды заставаліся правымі і перамагалі багатых. Гэта пану вельмі не падабалася. Ён жадаў слухаць такія казкі, у якіх-бы гаварылася аб панскай чэснасці і мудрасці.

Аднойчы пан загадаў сваім парабкам разысціся па вёсках і клікаць у палац усіх мужыкоў, якія ўмеюць расказваць казкі.

Калі мужыкі сабраліся, пан паклікаў гасцей.

Першы мужык пачаў свой расказ так:

«Быў я ў адной краіне. Іду я па сялу і бачу—едзе пан верхам на мужыку ды яшчэ і бізуном паганяе.

Я пытаюся:

— Скажыце, пан, чаму вы едзеце верхам на мужыку, як на кані?

А пан адказвае:

— Дурань, у цябе няма разумення. На мужыку лепш ехаць, чым на кані. Конь не ведае, што я яго гаспадар, а мужык гэта дасканалы ведае».

Гасцям расказ прышоўся па густу.

Другі мужык пачаў свой расказ так:

«Іду я па вуліцы і бачу—двое мужыкоў цягнуць казу на званіцу.

— Навошта вы цягнеце казу на званіцу?—пытаю ў іх.

— Там вырасла трава, няхай каза пакорміцца,—адказваюць яны.—На званіцы казе свабодней будзе, ды і нас пан не аштрафуе за патураву.

— А вы-б лепш траву сарвалі і казу накармілі.

— Разумная галава ў цябе, юнак,—адказалі мужыкі».

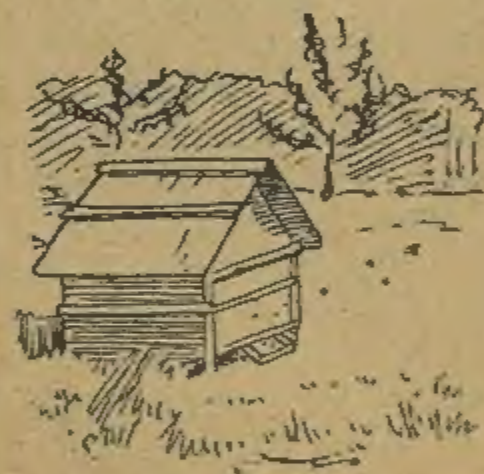

Мая праца на пасецы

Прыгожая майская раніца. Вакол ціха. З-за лесу пачало паказвацца сонца. У яго праменнях граюць пляёсткі нядаўна распущыўшыся кветак. Сярод гэтай цішыні чуваць толькі гудзенне пчол. Пчолы пералётваюць з кветкі на кветку, збіраючы салодкі раслінны сок—нектар. Не гледзячы на такую раннюю пару, іх ужо тут была вялікая колькасць. Набраўшы нектару, пчолы спяшаюцца ў вулі. Па дарозе яны сустракаюць іншых пчол, якія таксама ляцяць за нектарам. Здалёк вулі падобны да невялікіх домікаў.

Рабочы дзень пчол у поўным разгары. Набліжаецца поўдзень. У 12 гадзін дня мы ідзем аглядаць пасеку. Бярэм з сабою сеткі, дымар, стамескі, скрыню з рамкамі—прылады, неабходныя для агляду пчол. Знімаем дах вулля. З шумам адтуль вылятаюць пчолы. Пры неасцярожным абыходжанні з імі яны пачынаюць жаліць няпрошаных гасцей. Тады пускаем струмень дыму, і пчолы супакойваюцца. Паціху вынімаем рамкі з сотамі і аглядаем іх. Пры аглядзе пчол мы звяртаем увагу на колькасць мёду, на расплод і паводзіны пчол. Калі мёду ў вулі мала, ставім рамкі з мёдам на месца. Калі пчолы хвалююцца, высвятляем прычыны іх хвалявання. Аглядзеўшы першую сям'ю, мы ідзем аглядаць наступныя. І так, пакуль не агледзім усе вулі. Вось агляд скончыўся. Вясёлыя мы адпраўляемся дамоў, а пчолы ўсё яшчэ працягваюць сваю працу. Работа іх заключаецца ў тым, каб адны—рабочыя пчолы—нектар, які ўвесь час прыносяць, перапрацоўваюць у мёд і адкладаюць у ячэйкі; другія ачыш-

чаюць вулей ад загінуўшых пчол і смецця; трэція падкармливаюць дзетак. Матка кладзе ўвесь час яечкі, з якіх потым вырастаюць маладыя пчолюкі. І так да вечара. Увечары паступова ўсе пчолы збіраюцца ў свае вулі і больш не вылятаюць. Працоўны дзень пчол скончыўся.

II

Летам 1938 г. я з рэбятамі нашага гуртна прыгатаваў чорна-смародзіны мёд. Для гэтага мы бралі чорную смародзіну і выціскалі сок. Сок змяшалі з цукрам, а потым налілі яго ў кармушкі пчол, якія стаяць у вулях. Гэты сок пчолы, як і нектар, перапрацоўвалі ў мёд. Толькі атрымаўся не жоўты мёд, як з нектара, а цёмна-чырвоны. Такі мёд з'яўляецца каштоўным таму, што ў ім захоўваецца карысная якасць смародзіны, а іменна—вітамін С, неабходны сродак для барацьбы з цынгой. За гэты мёд мяне і маіх таварышоў па гуртку зацвердзілі ўдзельнікамі Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі 1939 г. Улетку 1939 г. мы атрымалі таксама і вішнёвы мёд, які захоўвае карысныя якасці вішні.

Улетку гэтага-ж года мяне і Юру Блазнюка з нашага гуртна прэміравалі паездкай у Маскву на Усесаюзную сельскагаспадарчую выстаўку.

Рознакаляровыя мёды, атрыманыя ў мінулым годзе, мы думаем паслаць на выстаўку 1940 г.

Міша Раговіч.

Юннат Цэнтральнай даццячай
тэхнічнай станцыі

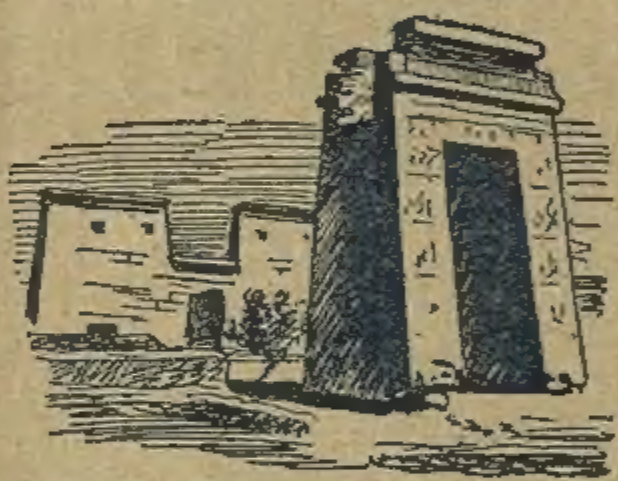
г. Мінска.

Як людзі навучыліся друкаваць кнігі

Я. А Д А М.

Рис. А. АСТАПОВІЧА

Калі вам патрэбна якая-небудзь кніжка, вы бярэце яе ў бібліятэцы ці ў таварыша і ўносіце дамоў. Гэта-ж так проста і лёгка! Але ці ведаеце вы, рэбяткі, што не заўсёды кніга была такой зручнай для карыстання, такой распаўсюджанай і дзяшовай, як цяпер. Толькі 500 год назад кніга стала падобна на сучасную.

Першая кніга чалавека была драўлянай ці каменнай. Першае яго пяро—моцны нож ці тапор. Чатыры тысячы год назад егіпцяне вырэзвалі цэлыя легенды і гістарычныя апавяданні на сценах сваіх пірамід і храмаў. Кожная такая „кніга“ важыла сотні пудоў! Яе не возьмеш дамоў пачытаць, а каменнае пісьмо па пошце не пашлеш.

На чым толькі людзі не пісалі!

У Германіі ёсць старыны горад Майнц, дзе потым нарадзіўся вынаходца кнігадрукавання Іоган Гутэнберг. І вось у 1135 годзе жыхары Майнца заключылі дагавор з епіскапам—уладаром горада. Гэты дагавор быў „запісаны“, гэта значыць высечаны на цяжкіх бронзавых дэвях Майнскага сабора.

Пісалі і на гліняных дошчачках завостронай палачкай. Нядаўна ў Азіі рабілі раскопкі на тым месцы, дзе некалі, вельмі даўно, стаяла сталіца старажытнай дзяржавы Асірыі. Пры раскопках знайшлі цэлую бібліятэку асірыйскага цара. Усе кнігі, гэтай бібліятэкі зроблены з гліны. Тысячы год праяжалі яны ў зямлі, а цяпер вучоным удалося іх прачытаць. Бачыце, рэбяткі, якая доўгавечная гліняная кніга! Але і яна не вельмі зручная. Калі-б напісаць на такіх плітках змест гэтага нумара „Іскры Ільча“, то дзесятак чалавек не змаглі-б нават падняць іх, а на аўтамашыне можна было-б прывезці толькі два-тры такіх журналы.

Егіпцяне пісалі на папірусе. Гэта — высокая травяністая расліна, якая расла ў балотах Егіпта. З лістоў і сцяблоў яе рабілі паперу, якая была, бязумоўна, значна горш нашай. Пісалі на ёй чарніламі і толькі з аднаго боку. Самыя вялікія „папяровыя“ фабрыкі былі ў егіпецкім горадзе Александрыі. Французскі вучоны Шампільён знайшоў папірус, якому пяць тысяч год. Кнігі з папіруса мелі выгляд скруткі. Доўгія палосы папіруса наварачваліся на палку, як цяпер робяць з географічнымі картамі. Пры чытанні былі заняты абедзве рукі — папірус трэба было перакручваць з адной палкі на другую. Кнігарні таго часу былі падобны да сучасных шпалерных магазінаў.

Амаль усе краіны ўвозілі папірус з Егіпта. У Александрыі была выдатная, першая ў свеце бібліятэка, у якой было сабрана каля мільёна папірусных скруткі. Але ў горадзе Пергаме (Малая Азія) узнікла другая бібліятэка, якая пачала наганяць Александрыіскую. Каб расправіцца з ёю, фараон сурова забараніў прадаваць папірус у Азію.

Тады пергамскія майстры навучыліся вырабляць з баранавай ці наэлінай скуры новы матэрыял для пісьма, які атрымаў назву пергамент. Ён быў даражэй папіруса, але больш трывалы і зручны для карыстання. Таму ён праз некаторы час і выціснуў папірус. Кнігі пачалі рабіць з пергаменту. Скураныя кнігі ўжо не мелі выгляду скруткі, а складаліся з асобных аркушаў, як і сучасныя кнігі.

650 год назад у Еўропу ўпершыню пранікла папера, якую кітайцы вынайшлі больш 2000 год назад. Рабілі паперу з ільняных ануч і палатна. Нарэшце, з'явіўся зручны, недарагі, трывалы і лёгкі матэрыял для кнігі, для пісьма!

Але кніга, як і раней, заставалася вельмі рэдкай і дарагой рэччу. Перапіскай кніг у тых часы займаліся пераважна манахі ў манастырах. Цэлы дзень чалавек сядзеў і рысуе літару за літарай. Заглаўныя літары разрысуе так прыгожа, што і не наглядзецца. Па многа год пісалі адну кнігу! Таму і было іх вельмі мала, а купляць іх маглі толькі вельмі багатыя людзі. Да і пісаліся яны для іх.

Потым здагадаліся на драўляных дошках вырэзваць словы і рысункі, пакрываць гэта фарбай і прыкладваць паперу. На паперы атрымліваліся словы. Але гэта вельмі марудна, дарага і незручна. Так было да вялікага вынаходства Гутэнберга.

Іаган Гутэнберг нарадзіўся ў г. Майнцы ў 1396 г. Калі яму мінула 20 год, ён быў вымушан пакінуць Майнц і пераехаць у другі германскі горад — Страсбург. Тут ён і пачаў думаць, як лепш друкаваць кнігі. Першыя вопыты Гутэнберга адносяць да 1440 года, таму і лічаць, што ў 1440 годзе было вынайдзена кнігадрукаванне.

Гэта было 500 год назад. Гутэнберг жыў у Страсбургу, у заградным манастыры. Тут быў яго рабочы пакой. Вакол — цішыня. Ніхто не перашнаджаў Гутэнбергу займацца ажыццяўленнем сваёй заветнай мары.

Гутэнберг — адзін у сваім пакоі. У яго ўжо нарэзаны з дрэва маленькія драўляныя пліткі ці слупкі. Іх столькі, колькі было літар у азбуцы. Усе пліткі аднолькавай велічыні. На кожнай плітцы ён выразаў у адваротным парадку выпуклую літару, пачынаючы з літары „а“, потым ён усе слупкі паставіў побач, адзін да аднаго — так, каб літары прыходзіліся зверху і ішлі-б у адну лінію. Збоку ў кожным слупку прануціў ён па дзірачцы. У дзірачку прасунуў ён нітку і ёю шчыльна прыціснуў адну плітку да другой: нітка не давала ім распасціся.

Тады Гутэнберг, ледзь стрымліваючы сваё хваляванне, пакрывае ўсе літары фарбай, накладвае на іх ліст паперы і асцярожна прыціскае яго зверху; потым здымае паперу і бачыць, к вялікай сваёй радасці, што на паперы адбілася ўся азбука... Які цудоўны момант! Яшчэ адно новае вынаходства на карысць чалавецтва! Цяпер Гутэнберг дасягнуў таго, аб чым ён так доўга марыў: тайна друкавання кніг у яго руках! Прэч з дарогі драўляныя дошкі, рэзчыкі, перапісчыкі і інш. Цяпер трэба толькі нарэзаць літары — і друкуй імі якую хочаш кнігу і ў якой хочаш колькасці!

У наш час вынаходства Гутэнберга здаецца вельмі простым і зразумелым. Ён прыдумаў выразаць асобныя літары і іншыя друкарскія знакі, потым з гэтых літар набіраць любыя словы, намазваць іх адпаведнай фарбай і прыкладваць лісты паперы. На паперы атрымліваліся ўсе словы, якія былі складзены з выразаных літар.

Гутэнберг не супакоіўся на дасягнутым. Не гледзячы на адсутнасць у яго сродкаў, на вялікія перашкоды, ён працягваў удасканальваць сваё вынаходства. Драўляныя літары ён замяніў металічнымі, з лёгкаплаўкага метала. Ён жа вынайшоў друкарскі станок, які значна палегчыў друкаванне. Першая кніга па спосабу

Гутэнберга была надрукавана ў 1450 годзе. Гэта была лацінская граматыка.

Вынаходства Гутэнберга ў многа разоў павялічыла выпуск кніг, таму што кожная кніга выходзіла адразу ў вялікай колькасці экзэмпляраў. Праўда, тэхніка гэтай справы была вельмі недасканалай, друкаванне ішло павольна, і тыраж кнігі не перавышаў некалькіх соцень штук.

Гутэнбергу прышлося перанесці многа пакут у сваім жыцці з-за таго, што ён не быў багатым чалавекам. Часта ў яго нехапала сродкаў для ажыццяўлення сваіх вынаходстваў, але ён упарта дабіваўся свайго. Памёр ён у 1468 годзе. Чалавецтва будзе вечна ўдзячна яму за вялікае вынаходства.

У Расіі першая кніга была надрукавана ў 1564 годзе. Слава першага рускага кнігадрукарніка належыць Івану Фёдараву. Помнік яму стаіць цяпер у Маскве.

А ў некалькіх кілометрах ад гэтага помніка знаходзіцца вялізны газетны камбінат „Правды“. Там працуе гіганцкая машына, якая завецца ратацыяй. Гэтая машына за некалькі гадзін друкуе ўвесь тыраж „Правды“ — мільёны газетных аркушоў. Такіх поспехаў дабіліся людзі ў справе друкавання за 500 год!

ЗАГАДАЧНЫ РЫСУНАК

Куды схаваліся тры звяры: воўк,
ліса і заяц?
Адшукайце іх.

Прыслаў Дашун Іван
(Хойніцкі р-н)

„К О Н Н І К“.

Рысунак Гені Кульбацкага 7 год, гор. Мінск.

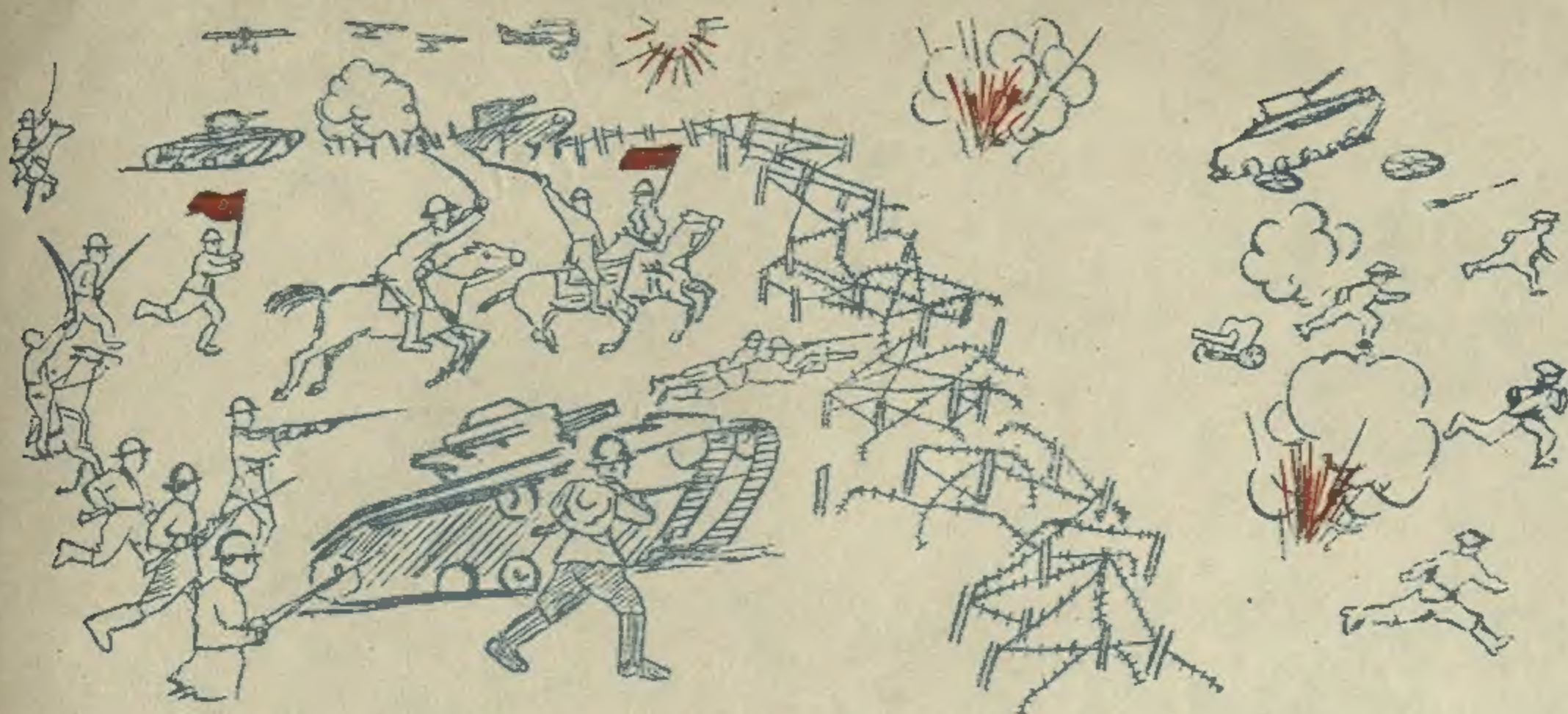
Жарт

— Мамачка! У вядро з малаком упала мыш.

— А ты-ж выкінула яе, дачушка?

— Не, мамачка, я кінула ў вядро ката, каб ён злавіў яе.

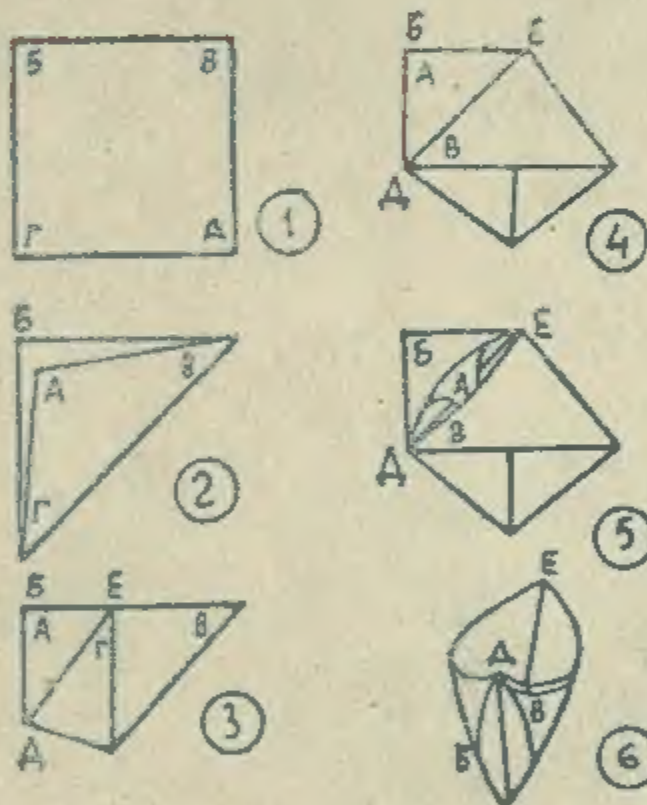
Як нашыя чырвонаармейцы білі польскіх ланоў.
Рысаваў Нёма Гарадзёцкі 11 год (Рагачоўскі р-н).

ШКЛЯНКА З ПАПЕРЫ

Часта прыходзіцца карыстацца папярэвымі шклянками. Калі няма гатовых у продажы, то можна з шчыльнага чыстага ліста паперы тут-жа на месцы зрабіць шклянку, з якой можна піць ваду, есці марожанае і г. д.

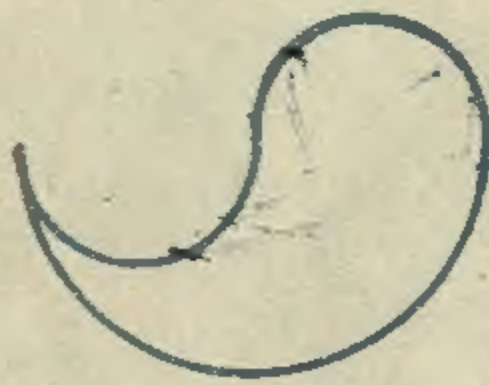
Квадратны лісцік паперы складзіце па дыяганалі (рыс. 2). Затым ніжні вугал «г» адагніце да месца «е» (рыс. 3). Затым верхні вугал «в» адагніце да вугла «д» (рыс. 4).

Потым адзін лісцік з вугла «а» адагніце і ўстаўце ў канверт, утвораны на згібе «е», «д», разагніце ўтварыўшуюся шклянку ў авальную форму і смела можаце наліць ваду або пакласці марожанае.

Н У - Н А І

Разрэжце гэтую фігуру на дзве роўныя часткі так, каб абедзве яны былі зусім аднолькавай формы.

Цана 30 кап.

22827

406

Вавёрка

Я. ЖУРБА

Я рухавы звярок:
Шмат арэхаў знайду,
Самых лепшых нарву
І ў дупло накладу.

На галінках сасны
Я грыбоў насушу
І ў запас іх багата
У свой дом нанашу.

Набяру я на дубе
Буйных жалудоў
І к сцюдзёнай зіме
Прынясу іх дамоў.

Не баюся зімой
Я марозаў ліхіх:
Спачываю ў дупле
На лісточках сухіх.

А як сонца зірне,
Я скачу па сасне.
Цёпла ў шубе маёй
І суровай зімой.

